

LES GRANS CAUSES EN ALLÒ PETIT DE CADA DIA

A VILLAS DE EMERGENCIA, DES DE L'OPCIÓ PELS POBRES

FRANCISCO OLIVEIRA FUSTER

*Del Grup de Capellans en l'Opció pels pobres
Sacerdot a Isla Maciel, Buenos Aires, Argentina*

Soc sacerdot i fa més de trenta anys que visc i treballo a *villas de emergencia*, assentaments i barris exclosos en el gran Buenos Aires argentí, intentant fer-ho com ens marca la teologia de l'alliberament, des de l'opció pels pobres, és a dir, amb els pobres i contra la pobresa injusta. En aquest caminar sempre em va guiar l'estimat bisbe brasiler Helder Cámara, qui ens deia que "si donava pa a un pobre li deien sant, però que si preguntava per què no tenia pa, li deien comunista". Per a mi aquesta frase resumeix aquest feinejar de les "Grans Causes" en "allò petit de cada dia".

El Papa Francesc també va dir quelcom semblant als moviments populars a Roma el 2016: "no deixeu que us redueixin a simples administradors de la misèria existent; fiqueu-vos en les grans lligues, en la política, per transformar la realitat".

Si perdem l'objectiu final, "les Grans Causes" –que no és res més que la Causa del Regne de Déu, aquest "altre món nou i possible" on no hi hagi pobres (perquè tampoc hi haurà rics) i visquem en Justícia–, estarem fent el joc als explotadors de torn: ells creen els pobres, i nosaltres ens en cuidem: els vestim, els alimentem...

Però si no perdem l'objectiu final, ens preguntarem, com Helder Cámara, per què el nostre Poble no té pa, i ho denunciarem. Hi ha causes, i hi ha noms. A l'hora d'escriure aquest text, a Argentina es diu Macri, i el seu pla econòmic, que genera cada vegada més concentració de riquesa; a Brasil s'anomena Témer, i així, cadascú anirà identificant noms i rostres d'opressors a la nostra estimada Pàtria Gran Ilatinoamericana i el món en general.

I denunciar implica, a més de posar noms i cognoms, organitzar-se com a comunitat cristiana davant d'aquests atropellaments: el vell i mai

passat de moda VEURE (veure què passa, analitzar la realitat que canvia dia a dia segons els que ens governen), JUTJAR i ACTUAR.

Però no n'hi ha prou que, com a cristians, ens organitzem sinó que hem de treballar amb altres organitzacions socials i polítiques amb les quals ens unirà la recerca de l'"home nou", la recerca d'estructures noves (tenim molt per aportar, des del Jesús Alliberador, a aquest procés transformador).

I en aquest punt no serveix el purisme: el camp d'allò polític implica enfangar-se. No hi ha blancs i negres, hi ha matisos, grisos, com en la vida nostra de cada dia, però s'hi ha de ser. En aquest sentit crec que és tan religiós tallar una carretera, com celebrar un bateig, en els dos casos estem defensant i/o reconeixent la dignitat que tenim els Fills de Déu. Com deia Evita Perón: "La religió ha d'aixecar el cap dels éssers humans. Jo admiro la religió que pot fer dir a un humil descamisat, davant d'un emperador: Jo sóc el mateix que vostè, fill de Déu!".

Una mobilització al carrer és celebrar l'Eucaristia amb el poble d'una altra manera, a la recerca d'aquest pa partit i compartit. I si hom mira bé, trobarà en Jesús, el fill de la Maria i en Josep, tocant el timbal, menjant un *choripán*, cantant consignes perquè Ell ens va dir: "Quan dos o tres es reuneixen en nom meu, jo estic entremig d'ells". I no és "reunir-nos en nom seu" sortir al carrer a lluitar pel nostre pa de cada dia?

D'altra banda –i és cada vegada més la meva experiència–, trobar-me amb companys ateus, agnòstics, o d'altres confessions, que s'apropen i t'agraeixen que hi siguem, com uns més, enmig de la gentada, acompanyant, sumant. "Jo no sóc creient, però en vosaltres em sento reflectida,

amb aquesta Església m'hi identifico...". Paraules més, paraules menys, em deia fa uns dies en una mobilització contra el Fons Monetari Internacional una dona; però no van ser només paraules, va ser sobretot l'abraçada sentida, emocionada, estreta, abraçada que no era individual per a mi, sinó que estava dirigida al Grup de Capellans en l'Opció pels pobres, del qual en formo part.

Per descomptat que ens diran que "ens fotem en política", i per descomptat que nosaltres direm que "a tota honra" ens hi posem: "a la major Glòria de Déu!", perquè "la Glòria de Déu és que el pobre visqui" (Sant Romero d'Amèrica), i ens identifiquem –sempre crítics, tot i que mai puristes– amb els moviments socials i polítics que veiem que defensen amb les seves polítiques concretes la vida del nostre Poble.

Mentrestant, per dir-ho gràficament, "obrirem o tancarem menjadors", o serà el temps de la cooperativa, de l'hort agroecològic, dels tallers o de la microemprenedoria. "Els temps" que ens toqui transitar ens indicaran què i com fer, deixant de banda tantes vegades allò que ens agradaria fer.

Allà és on entrem en allò petit de cada dia, en fer presència d'aquest Déu que estima els pobres, que els abraça i que ens demana que avui nosaltres baixem de la Creu els nous crucificats, com va fer Ell amb Jesús ja fa més de 2.000 anys. Portar Bones notícies als pobres el tradueix en gestos i accions "petites", però concretes. Com va dir el meu afillat a la catequista, quan li ensenyava el Parnostre: que ell volia el nostre pa de cada dia però amb *dulce de leche*. O com em deia un gran capellà *villero*: per estar al costat dels pobres s'ha de tenir una mica de calés, perquè no n'hi ha prou amb dir-los 'aneu-vos-en amb Déu'. O com em deia un militant social: si no hi ha territori, si no hi ha baixada a terra, si no trepitgem el fang, no coneixerem les problemàtiques que viu la nostra gent; ens quedarem en discursos bonics, o pitjor, en pensar que canviem la realitat reenviant whatsapps o pujant coses al facebook.

Molts dies me'n vaig al lliure i em pregunto: avui, què he fet en tot el dia? En què se me n'han anat les hores? Una vegada més m'ha passat el dia sense

poder fer allò planificat. La realitat porta les seves urgències. Semblaria que no s'ha fet res, o pitjor, res d'important; el dia se n'ha anat en canviar una làmpada de la sala de reunions, escoltar un veí que no arriba a final de mes, dur un lliure amb matalàs a l'avi del barri, o recollir aliments que ens donaven per al menjador. I allò que he posat en singular és millor posar-ho en plural, perquè la que cuina és Doña María, la que ha vestit aquell que anava despullat és la Normita, el que ha dut el donatiu és en Luís. Coses gens "importantes", però tan necessàries en la vida dels pobres de cada dia.

Però tinc clar que no només s'ha de "fer" –no pas tot es pot mesurar des de l'eficiència, des de les "obres"; també s'ha de "saber estar". Estar comença amb la disponibilitat perquè la realitat et canviï els plans (si tenim molts horaris, segurament no hi haurà espai per a la "vídua inoportuna" –com aquella de l'Evangeli– que sol arribar a l'hora més impensada i amb el problema més complicat).

I estar implica també saber "festejar la vida": asseure's a menjar i beure com feia Jesús. Estar implica també no només servir, sinó tenir amics en el barri. Aquest és sens dubte un gran criteri de si la nostra opció pels pobres és quelcom més que una feina. No vull "treballar per als" pobres, vull "treballar amb" els pobres, vull que siguem amics i construïm junts.

I encara que costi, davant del pobre agenollat, amb tot el respecte del món, perquè Déu els estima més, no pas perquè siguin més bons, sinó perquè són pobres –millor dit, "empobrits"–, fruits d'un sistema d'exclusió, amb tot el que això implica. No sigui que jo també, amb la millor intenció acabi exclouent-los, perquè no s'ajusten a com jo voldria que fossin.

Grans Causes en allò "petit" és creure que "El futur de la humanitat no està únicament en mans dels grans dirigents, les grans potències i les elits. Està fonamentalment en mans dels pobles, en la seva capacitat d'organitzar-se i també en les seves mans, aquestes mans que reguen amb humilitat i convicció aquest procés de canvi" (Papa Francesc als Moviments Populars, Bolívia, 2015), en el feinejar de cada dia. □